VG-ANWB

BUITENBAND

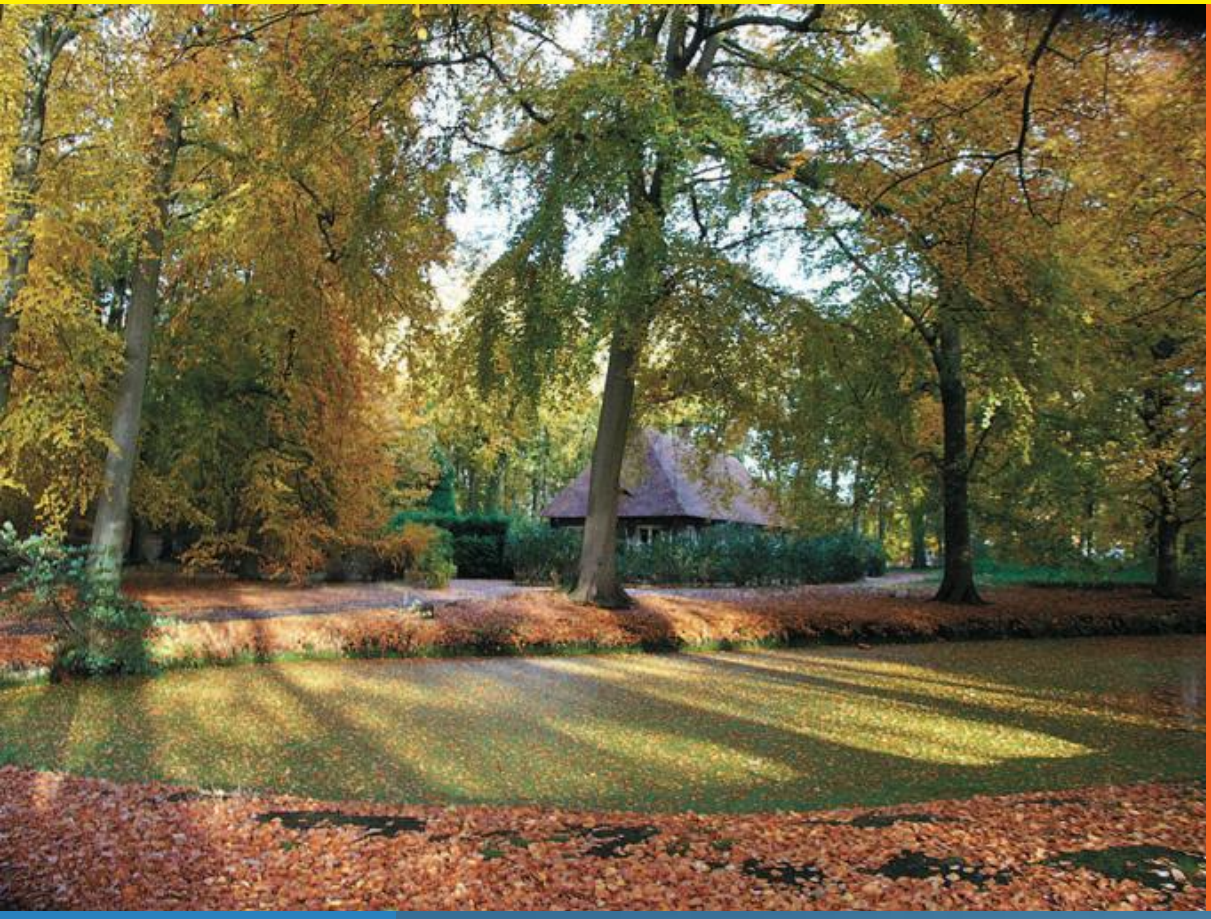

In dit nummer

- personalia
- van de redactie
- bestuurspraat
- lintje voor Hilbert Mast
- annette's allerlei
- vrij en tijd voor ...
- een dagje in Den Bosch
- oproep
- excursie Friesland
- pensioenpraat
- puzzel

Jaargang 31
najaar 2011

Uitgave van de Vereniging van Gepensioneerden ANWB

Lid van het NVOG

Colofon

De VG -ANWB is lid van het NVOG

Bestuur VG-ANWB
B. Koens, voorzitter
voorzitter@vg-anwb.nl
vacature voor pensioenzaken
pensioenzaken@vg-anwb.nl
Mevr. A.H.B. Lippmann-Willigers, secretaris
secretariaat@vg-anwb.nl
R.A.J. van der Loo, ledensecretaris
ledensecretariaat@vg-anwb.nl
D.J. van Werkhoven, penningmeester
penningmeester@vg-anwb.nl
J.C.M. van Veldhoven, regio contact-personen
regiocontact@vg-anwb.nl
Mevr. A. Notenboom, activiteiten
activiteiten@vg-anwb.nl

Secretariaat
Mevr. A.H.B. Lippmann-Willigers,
Maurits de Brauwweg 20
2597 KD 's-Gravenhage
tel. 070-3547155
secretariaat@vg-anwb.nl

Ledensecretariaat/berichten
R.A.J. van der Loo,
ledensecretariaat/berichten
Koninginnelaan 49
2281 HB Rijswijk (ZH)
tel. 070 - 399 20 77
ledensecretariaat@vg-anwb.nl

Redactie
Marijke Jansen, eindredactie
hoofdredacteur-bb@vg-anwb.nl
Pieter Battem, redactiesecretariaat
redactiesecretariaat-bb@vg-anwb.nl
Annette Notenboom, activiteiten
activiteiten@vg-anwb.nl
Leo Scheffer, fotografie
fotografie-bb@vg-anwb.nl
Chris Soudan, vormgeving/website
vormgeving-bb@vg-anwb.nl

Druk
de Boer Zoeterwoude

Postrekening
t. n. v. Penningmeester VG-ANWB
onder nummer 3816027

Kopij voor het winternummer
uiterlijk voor 8 oktober 2011
naar redactiesecretariaat:
redactiesecretariaat-bb@vg-anwb.nl

Website VG-ANWB
www.vg-anwb.nl

Pensioenfonds ANWB
www.pensioenfondsanwb.nl

Foto's editie najaar: Leo Scheffer

Van het ledensecretariaat

personalia per 1 augustus 2011

Verhuisd Regio

R. de Lange, Toon Dupuisstraat 213, 2552 SL Den Haag,
tel. Ongewijzigd 9
Mw D.M. Rombout-van Mourik, Verz. Huis De Klinkenberg,
Van Heutszlaan 1000, kamer 1152, 6711 LA Ede,
tel.: 0318-619500 22a
Mw V.M. Kerkvliet-de Kleijnen, Eichetstrasse 7A,
D 83233 Bernau am Chiemsee, Duitsland

Overleden

J. Gout, Lelystad, 2 april 2011 18
Mw J.M.L. Ekkelboom, echtgenote van L.P.W. de Wals,
Glane, 11 juni 201 23
Mw M. van den As-van der Veen, Den Haag, 16 juni 2011 11

Wijziging postadres

L.L. van der Wouden, p/a EEG-laan 15, 7742 EA Coevorden

Wijziging regio

R. de Lange, van regio 8 naar regio 9
Mw V.M. Kerkvliet-de Kleijnen van regio 4 naar regio xx

Van de redactie

Wat gaan de seizoenen toch snel. Deze 'zomer' hebben we zelfs de herfst al meegemaakt. Ik heb nota bene een avond de verwarming aangehad. Terwijl ik dit stukje schrijf, is het echter stralend zomerweer. Wij gepensioneerden hebben trouwens geen reden om te klagen met onze altijd durende vakantie.
Wat treft u zoal aan in dit herfstnummer. Om te beginnen naast de vaste rubriek annettes allerlei een leuk interview met Herman Bokma over zijn grote passie de Vierdaagse van Nijmegen. Verder de verslagen met veel foto's van de excursies naar resp. Den Bosch en Friesland. Hilbert Mast heeft op 30 april een lintje gekregen. U kunt lezen waarom.
Ook kunt in dit nummer lezen hoe u op een slimme manier geld kunt nalaten aan uw kinderen. Volgende keer zullen we een ander financieel onderwerp bespreken.
Ten slotte bespreekt Marlène Philippus weer de pensioenperikelen. Niet iets om vrolijk van te worden.

Marijke Jansen

Bestuurspraat

Het was het zomertje wel. Met een natte en koude julimaand was er in 2011 weinig zomer te bekennen. Veel leden zullen het hoogseizoen echter mijden en waren al weggeweest toen het weer wel goed was en anderen gaan in de nazomer. Sommigen hanteren de leuze "Ik ben gepensioneerd en heb geen tijd om op vakantie te gaan". Of misschien is het wel zo dat de behoefte om er even uit te zijn niet zo groot is als je uit het keurslijf van het werkende bestaan bent ontsnapt. Maar een dagje uit is altijd leuk. Lukte het vorig jaar niet met de stadsexcursie naar Apeldoorn, nu waren in Den Bosch 75 deelnemers. Voor de excursie naar Friesland staat de teller rond de 115. Over belangstelling voor onze activiteiten hebben we dus niet te klagen. Al met al mogen we dit jaar zo'n 200 meer bezoekers aan onze activiteiten verwachten dan vorig jaar.

Maar dat succes heeft zijn keerzijde. Er waren dit jaar twee extra activiteiten. Dat vergt meer organisatie en registratie. Dan is er wel het risico dat de leuze 'gepensioneerd en geen tijd voor vakantie' voor enkele actieve kaderleden akelig dicht bij de waarheid komt. Dan komen we toch in verkeerd vaarwater. Gelukkig ziet het er naar uit dat we de goede koers kunnen houden. Voor de registratie van de excursies heeft Mieke Geursen inmiddels de taak van Rolf van der Loo overgenomen.

Inmiddels heeft zich nog iemand gemeld die mee wil werken aan de ledenadministratie. Daar zijn we dankbaar voor, want op dat gebied moet er veel gebeuren. Zo heeft u ook nog het ledenboekje van 2011 van ons te verwachten. Dat komt dit najaar. Hopelijk zijn tijdig alle vacatures bij de regiocontactpersonen (rcp'ers) vervuld. Het vervullen van die vacatures valt niet mee. Velen denken dat ze het daarvoor te druk hebben of de druk van de rcp-taak als een te zware last ervaren. In beide gevallen gaat het om vooroordelen. Natuurlijk kost het wat tijd en aandacht. Dat valt niet te ontkennen. Maar het gaat niet om dagtaken en niet om zware problemen. Het gaat meer om een moment van aandacht namens de VG-ANWB in de regio. Met een kaartje, een telefoontje of een kort bezoekje als er iets bijzonders is te vieren of – helaas – ook wel eens bij droeve gebeurtenissen.
Als lid weet u zo'n moment van aandacht te waarderen. Dat blijkt uit de talloze bedankjes die bij het ledensecretariaat binnenkomen. Neem bijvoorbeeld het bedankje van Laurens de Wals die via zijn rcp'er Ben Boswinkel de leden en het bestuur bedankt voor de kaart en het rouwboeket bij het overlijden van zijn vrouw Annie. Als VG-ANWB proberen wij dat persoonlijke contact in ere te houden. Maar dat vergt wel man/vrouwkracht en een organisatie om de motor draaiende te houden.

Tot slot. Heeft u op *www.vg-anwb.nl* de nieuwe rubriek 'Nieuws van de ANWB' al gezien? Met het initiatief van de medewerkers bij ANWB Interne communicatie en 'onze' Chris Soudan, is de wens van velen onder u in vervulling gegaan. Hulde voor hun enthousiaste inzet!

Beno Koens
voorzitter@vg-anwb.nl

Lintje voor Hilbert Mast

29 april 2011. Een heugelijke dag voor de familie Mast uit Voorburg. Hilbert en Kitty vierden dat ze op 29 april 50 jaar waren getrouwd. Kitty vierde met trots dat ze 12,5 jaar geleden gestopt was met roken. Maar de eer ging naar Hilbert. Hilbert was 6 jaar secretaris van de VG-ANWB (2001-2007). Aan hem werd op het raadhuis van Voorburg door de burgemeester van de gemeente Leidschendam-Voorburg een lintje uitgereikt. Op voordracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft Koningin Beatrix hem benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Zoals dat gaat bij voordrachten heeft ook de VG-ANWB haar medewerking daaraan verleend. Maar het was niet de enige activiteit van Hilbert. Zeker niet. In zijn werkzame leven bij de ANWB was Hilbert actief op het gebied van Recreatie en Toerisme. Hij behartigde daar de belangen van leden. Maar de burgemeester maakte duidelijk dat Hilbert ook in het vrijwilligerswerk actief was en deels nog is. Een belangrijk deel van zijn tijd heeft hij gestopt in de vereniging voor hobbytuiners, de historie en in molens. Voor de leerlingen van de plaatselijke basisscholen heeft hij mede een leskist ontworpen over molens. Hij was sterk betrokken bij de Vliegermolen in Voorburg. Educatie is hem niet vreemd. Ook als gids in de grachten van Den Haag of in zijn 'eigen museum '(in de Vliegermolen) is hij actief bezig geweest.

Op zijn vakgebied publiceerde hij destijds al, maar ook na de vut ligt de pen – of het toetsenbord – niet ver weg. Zo leverde hij bijdragen aan het boek Kastelen en Buitenplaatsen (1999) en Watermanagement door de eeuwen heen in Voorburg (2008). Als civiel ingenieur heeft hij voor het historisch museum in Voorburg bouwtekeningen geanalyseerd. Een karwei wat zeker niet iedereen ligt, want tekeningen kunnen lezen is vaak lastig. En bij dat museum is hij nog steeds actief. Om wat dichter bij de ANWB te blijven. Hilbert heeft ook nog fietsroutes uitgezet. De VG-ANWB was in de persoon van de voorzitter bij de uitreiking van het lintje aanwezig en heeft hem daar persoonlijk gefeliciteerd met de welverdiende ridderorde.

Beno Koens

@nnette's @llerlei

De Impressionisten

Museum Hermitage – Amsterdam
15 september 2012 – 15 maart 2013

De grote najaarstentoonstelling van 2012 in de Hermitage Amsterdam toont de Franse kunst van medio negentiende tot begin twintigste eeuw uit de collectie van het Staatsmuseum de Hermitage St.- Petersburg: van de 'pre-impressionisten' tot aan de postimpressionisten.
Het begin van de tentoonstelling (1850–1860) laat de baanbrekers van het impressionisme zien. Rond 1850 waren de gangbare stromingen in Parijs de late romantiek en het realisme. Van de realisten is Eugène Delacroix een van de bekendste. Schilders als Théodore Rousseau, Jules Dupré, Narcisse Díaz de la Peña en Charles-François Daubigny vertegenwoordigen de belangrijke Barbizon-school. Zij specialiseerden zich met name in realistisch weergegeven landschappen. De twee schilders die de grootste invloed hadden op de latere impressionisten zijn Camille Corot en Gustave Courbet.

Claude Monet

Zowel de romantiek als het realisme kregen echter veel kritiek te verduren van de officiële Salon, die lange tijd de richting bepaalde in de negentiende-eeuwse Franse schilderkunst.

Pierre-Auguste Renoir

Alfred Sisley

De belangrijkste vertegenwoordigers zijn William-Adolphe Bouguereau, Alexandre Cabanel, Jean-Léon Gérôme, Jules Joseph Lefebvre en Jean-Paul Laurens. Zij volgden de (neo)-classisistische tradities en hadden een nogal moeizame verhouding met de meer moderne kunstbewegingen. Juist deze controverse gaf de nieuwe stromingen meer cachet.

Het centrale èn grootste onderdeel van de tentoonstelling geeft vanzelfsprekend alle ruimte aan de wereldberoemde impressionisten. De omvangrijke collectie van de Hermitage St.- Petersburg biedt de mogelijkheid om werken van de grote meesters te tonen: Claude Monet, Pierre-Auguste Renoir, Alfred Sisley en Camille Pissarro. Zij en vele anderen worden gepresenteerd in al hun diversiteit.

Camille Pissarro

50plus beurs 2011

's Werelds grootste beurs voor actieve 50plussers

Wie er tegenop ziet om oud te worden moet maar snel naar de 50plus beurs in Utrecht gaan. Deze beurs laat zien dat ouder worden geen enkel probleem is en eigenlijk ook veel voordelen met zich mee brengt. Je hebt meer vrije tijd en je wordt bij de 50plus beurs geïnspireerd door alle mogelijkheden die daaruit voortkomen. Vakanties naar mooie landen wachten, speciaal georganiseerd voor deze doelgroep. Wil je liever thuis blijven en vanuit daar activiteiten ondernemen? Dan is dat ook geen probleem. Bij de 50plus beurs wordt er veel aandacht besteed aan creatieve tijdsbestedingen en bijvoorbeeld aan cursussen om de digitale wereld te verkennen.

Ook is er een fietsplein met de allernieuwste modellen fietsen, onder meer met elektrische ondersteuning, en zijn er diverse stands op het gebied van koken en tafelen. Uiteraard kan je hier ook uitgebreid proeven van al het lekkers dat wordt bereid. Naast veel stands zijn er ook artiesten die optreden bij de 50plus beurs. Hier zie je live artiesten als Ernst Daniël Smid, Ben Cramer en Joke de Kruijf. De 50plus beurs wordt van 13 t/m 18 september georganiseerd in de Jaarbeurs in Utrecht en is dus zeer goed te bereiken vanuit het hele land.
De beurs is dagelijks geopend van 10.00 tot 17.30 uur.

Bellen binnen en buiten Europa

Bellen binnen de Europese Unie is met dank aan Brussel aan strikte regels en tarieven gebonden. Maar buiten de EU zijn de verschillen groot en is het oppassen geblazen.
Vroeger wisten we precies wat we verbelden: het tempo van de muntjes in de telefooncel gaf dat wel aan. Met onze mobiele telefoons is het allemaal veel minder duidelijk, en lopen de kosten dan ook snel uit de hand. Gelukkig is bellen binnen de EU vanaf 1 juli 2011 een stuk goedkoper geworden. Maar pas op buiten de EU!

De Consumentenbond heeft onderzoek gedaan naar de tarieven voor mobiel bellen en internetten met Nederlandse abonnementen in het buitenland. Zolang u binnen de EU blijft, zijn de verschillen tussen de providers niet zo groot. Wel geldt voor prepaid bellers, dat er landen zijn waar niet prepaid gebeld kan worden. Of lukt het met een prepaid telefoon niet om in het vakantieland naar vaste nummers te bellen, zoals bij Hi.

Zodra u zich buiten de EU begeeft, is het allemaal een stuk minder helder. De landen zijn onderverdeeld in zones met elk een eigen tarief. De zone-indeling verschilt echter per provider. Er is zelfs verschil tussen de zone-indeling voor abonnement en prepaid binnen één provider.
Van een land als Turkije verwachten veel mensen dat het in de goedkope zone valt. Dat blijkt echter niet zo te zijn, waardoor er per minuut niet € 0,42 afgetikt wordt, maar € 1,25 of € 1,50. De kosten in de zogenaamde uitzonderingslanden zijn nog veel extremer: KPN, Hi en Vodafone hebben geen overeenkomst met providers in bijvoorbeeld Mexico, Peru en Rusland. Daardoor kunt u daar wel bellen, maar dat kost dan wel meer dan € 4 per minuut.

Het steeds weer opspelende afrondingsprobleem is ook in het buitenland een issue. De wijze van afronding verschilt per zone. Bij KPN betalen we in zone 1 per 30 seconden, in andere zones per minuut. T-Mobile doet het anders: in zone 1 wordt eerst minimaal 30 seconden afgerekend, maar daarna per seconde; in zone 2 minimaal 1 minuut en daarna per 30 seconden. Bovendien zijn er verschillen in afronding tussen prepaid en abonnement, en tussen bellen en gebeld worden.

Zorg in ieder geval dat u weet waar u aan toe bent, als u in het buitenland uw telefoon grijpt. Check vóór vertrek hoe het precies zit met de kosten van bellen vanaf uw vakantiebestemming.

Slim geld nalaten aan de kinderen, hoe doe je dat?

Een slinkende groep Nederlanders wil nog iets nalaten aan de kinderen. In 1981 liet 90% van de overledenen gemiddeld € 87.000 na, in 2005 had nog maar 83% een erfenis met een gemiddeld bedrag van € 79.000 (rapport Wisseling van de wacht: generaties in Nederland van het Sociaal Cultureel Planbureau). Een van de oorzaken van deze afname is dat ouders bij leve geld schenken. Maar belangrijker, aldus de onderzoekers, is dat naoorlogse ouders liever zelf genieten dan kinderen te laten erven.
Wie erfbelasting wil besparen, zonder vermogen weg te geven, moet naar een notaris. Deze kan een akte opmaken waarin de ouder 'op papier' geld schenkt dat pas opeisbaar is na overlijden. Hoe hoger het vermogen van de ouders, hoe meer nut het heeft. Er zijn namelijk kosten en gevolgen. Zo moeten de kinderen jaarlijks 6% rente over de 'papieren schenking' betalen en eventueel 1,2% rendementsheffing over de gift (box 3). Verder maakt de ouder jaarlijks notariskosten (ong. € 300 à € 500) en er moet door de familie een goede administratie worden bijgehouden.

Heeft een ouder een vermogen van bijv. € 250.000 (dat, wat veel voorkomt, in het huis zit) en heeft hij of zij vier kinderen, dan betalen de kinderen bij overlijden ieder ong. € 4.800.Wellicht is de feitelijke erfenis kleiner omdat de kindsdelen van de reeds overleden vader of moeder nog (met rente) moet worden uitgekeerd. Daarover behoeft niet opnieuw erfbelasting te worden betaald. Stel dat ieder kind uiteindelijk € 40.000 erft, dan is de erfbelasting ongeveer € 2.000. Een ramp is dat niet. Ook een testament kan helpen om veel erfbelasting te besparen. Voor zo'n akte vraagt een notaris tussen de € 300 en € 500.

(bron: NRC, 16 april 2011, p. 16)

VG-ANWB

• Redactie Buitenband

Voor de Buitenband zoeken wij per 1 oktober a.s.

Secretaris van de redactie m/v

Hij of zij zal belast worden met de secretariaatswerkzaamheden voor de redactie (niet erg veel) en het is tevens de bedoeling dat deze nieuwe redacteur ook in staat is stukjes voor de Buitenband te schrijven, waarbij met name gedacht wordt aan interviews met oud-medewerkers/sters van de ANWB. Verder dient de redacteur 4 maal per jaar aanwezig te zijn tijdens de redactievergaderingen die gehouden worden in het hoofdkantoor van de ANWB te Den Haag.

Hebt u belangstelling voor deze functie, neem dan contact op met de hoofdredacteur, Marijke Jansen.
Haar emailadres is: *hoofdredacteur-bb@vg-anwb.nl.*
U mag haar ook bellen, telefoonnummer 070-3554872.

Vrij en tijd voor ...

Herman Bokma

In een gezellige oude wijk van het mooie Leiden zijn we op bezoek bij Herman en Gerda Bokma voor een interview over Hermans grote passie 'de 4-daagse van Nijmegen'.

Eerst even voorstellen voor wie hem bij de ANWB nog niet kennen: Herman Bokma, meldkamercoördinator Badhoevedorp, mannummer 334.
Maar de meesten onder ons zullen Herman kennen als de man die 31 jaar lang de leiding had over het peloton wegenwachten, later ook andere ANWB-ers, die onze bond vertegenwoordigden op de jaarlijkse 4-daagse van Nijmegen.

Wij vragen Herman hoe en wanneer het allemaal begonnen is. Hij vertelt ons dat in 1970 op een receptie van de Wegenwacht, waar ook de heer Blankert, toenmalig directeur ANWB en de heer Mosheuvel chef Wegenwacht, aanwezig waren, het idee ontstond om met een vertegenwoordiging van de Wegenwacht de 4-daagse te gaan lopen.
Herman kreeg van de heer Mosheuvel toestemming een en ander te gaan organiseren.

En dan gaat de klus beginnen. Allereerst een oproep doen en belangstellenden vinden die bereid zijn om in een groep van minstens 11 man 4 dagen achtereen 50 km te wandelen. Dan een trainingsschema opzetten, de verzorging onderweg regelen, overnachtingsmogelijkheid regelen en ga zo maar door. De trainingen startten in het voorjaar van 1971. Omdat de trainingen twee dagen duurden werd er overnacht. De eerste overnachting voor de nieuwe ploeg was in het toenmalige Wegenwachthotel aan de Wassenaarseweg in Den Haag.

De eerste deelname met 12 man was een groot succes, iedereen liep de tocht uit.
Herman vertelt ons dat de collega's altijd in uniform hebben gelopen en zonder bepakking in tegenstelling tot de militairen die 10 kg bepakking moesten meedragen. Op de laatste dag bij de intocht op de 'Via Gladiola', liepen de mensen met de officiële jasjes aan.

De belangstelling van de directie, met name van de heer Paul Nouwen, is altijd gebleven.

Onderweg werden er regelmatig grappen uitgehaald tussen de diverse groepen, zoals die van de Brandweer, de Politie en natuurlijk ook onze eigen Wegenwacht. De opmerkingen over en weer als men elkaar passeerde, waren niet van de lucht.

Het wegenwachtpeloton heeft twee zangbundels, een voor de dorpen en steden met nette liedjes en een voor het buitengebied met wat meer gewaagde 'songs'. Zingen hoort bij het 4-daagse lopen, het geeft extra energie en het verhoogt het tempo, zodat de lopers het gevoel hebben lekker te lopen.

Terwijl Leo, onze fotograaf, leuke opnamen uit Hermans fotoboeken haalt, vertelt Herman ons waarom hij nog steeds zo'n plezier in het hele 4-daage gebeuren heeft.

Een dagje in Den Bosch

Het is in de eerste plaats de voorpret, het trainen, dat al in februari begint. Iedere keer het aantal kilometers opvoeren, zodat je straks goed voorbereid aan de start komt.
En dan natuurlijk de wandeltocht zelf met zijn unieke sfeer en met de grandioze afsluiting de 4e dag op de 'Via Gladiola'.

Hoewel Herman tot 2002, in verband met zijn gezondheid, samen met zijn vrouw Gerda de tocht als verzorger heeft begeleid, is hij in 2003 weer gaan lopen, nu echter de 30 km-tocht. Hij vindt het nog steeds een uitdaging en hoopt het nog een aantal jaren vol te houden.

We nemen afscheid van Herman en Gerda Bokma, waardige ambassadeurs voor de 4-daagse wandelsport in Nederland en voor de ANWB/Wegenwacht in het bijzonder.

Pieter Battem

Den Bosch is een gezellige stad. Dat straalt ook uit naar haar bezoekers, denk ik, want de sfeer was uitstekend tijdens ons uitstapje op woensdag 27 juli. De zon scheen zelfs regelmatig door de wolken en de temperatuur bereikte een aangename 21 graden.
Na een korte wandeling vanaf het NS station kom je op de Markt. Die was volop in bedrijf want er stonden veel kraampjes met vrolijk gekleurd zomerfruit en groente en andere waren die men op een markt zoal vindt. Onder het Stadhuis is het gezellige restaurant De Raadskelder. Daar wachtte ons de heerlijke Bossche bol met koffie of thee.

Na zo'n kanjer kun je er weer even tegen, dus tijd voor een wandeling door de stad. We waren in totaal met 75 personen, dus gingen we in 5 groepjes van ieder 15 personen met één van de gidsen mee. De gidsen behoren allen tot de Kring Vrienden van Den Bosch. Deze organisatie beijvert zich om de oude vestingstad Den Bosch te promoten en verzorgt culturele uitstapjes. We mochten in hun prachtige nieuwe pand aan de Parade ook de film Den Bosch Experience bekijken.

Onder de zeer deskundige leiding van deze gidsen hebben we geleerd dat Den Bosch al sinds 1185 stadsrechten heeft. De stad is ontstaan doordat in het moerassige gebied op kleine zandheuvels in

de rivier de Donk mensen gingen wonen. Deze bouwden muren om hun vestiging en zo ontstond de stad. Toen de stad werd uitgebreid werden er nieuwe stasdwallen en muren gebouwd. Deze muren staan er nog steeds. Frederik Hendrik noemde Den Bosch "De Moerasdraak".

Dit vanwege het feit dat Den Bosch ter verdediging het gebied buiten de stadsmuren tot in de verre omtrek onder water liet lopen. Daardoor was de stad vrijwel niet in te nemen. Binnen de muren was men voorzien van voedsel en water kon men tappen uit de Binnendieze, die door de stad stroomde. Zo kon men een belegering lang uithouden.
De stad telt veel prachtige oude geveltjes. Vele zijn goed gerestaureerd. De Moriaan is het oudste stenen huis in Nederland, Het dateert uit de 12e eeuw. Voorheen waren de huizen van hout of

Foto's Den Bosch

leem. Een huis van steen was voor de welgestelden. Vandaar de uitdrukking "steenrijk". Imposant is natuurlijk de St. Jan kathedraal met haar 600 beelden, verwerkt in de gevel. Je krijgt een stijve nek van het omhoog kijken! Hij is maar liefst 73 meter hoog.

Om 13.00 uur werd in de Raadskelder een Bosch Kwartiertje geserveerd. We lieten ons de soep, worstenbroodjes en broodjes met likkepot, kaas en ham goed smaken. Er was voldoende tijd om even bij te praten met oud- collega's.

De Binnendieze was 40 jaar geleden nog een vervallen open riool. Het gemeentebestuur had besloten dat alles het beste gedempt kon worden want in de zomer

was de stank ondraaglijk. De muren stonden op instorten en betekenden een gevaar voor menig gebouw dat er bovenop was gebouwd. Niet iedereen was blij met dit besluit. Een aantal heren, onder wie architect Jan van der Eerden en Hein Bergé, heeft een jarenlange strijd ge-

voerd tot in Den Haag toe om de Binnendieze te behouden. Omdat ze het de status "beschermd stadsgezicht" hadden laten geven kon de gemeente niet meer dempen.

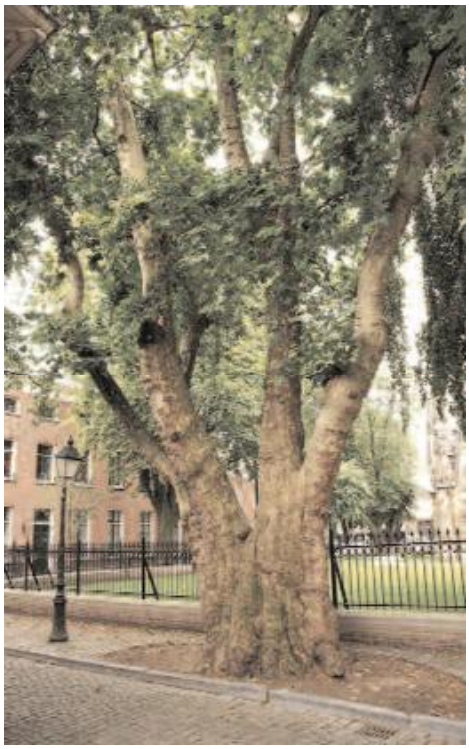

Toen na jaren er eindelijk van regeringswege ook subsidie kwam, kon de restauratie beginnen. Daardoor kan men nu met een fluisterbootje heerlijk door, en vaak ook onder de stad, varen. Het is er zo rustig dat je niet beseft dat je midden in (of liever onder) een grote drukke stad bent. Het water is weer schoon en er is zelfs een snoek van 115 cm gevangen.

Onder de gewelven hangen nu de vleermuizen of bouwen zwaluwen hun nest. Tegenwoordig kunnen bruid en bruidegom per bootje over de Binnendieze naar het stadhuis varen. Via de trap vanaf de steiger onder het stadhuis komen ze in de prachtige trouwzaal. Je ziet nog hangende keukens boven het water en de vele pijpen die voorheen de uitlaat van de riolering waren. Als je toen per boot over de Dieze voer dan hield je het niet droog! Gelukkig hielden wij het wel droog en hebben we genoten van een gezellige dag met onze vele oud-collega's.

Annette Notenboom

Uit het grote aanbod van foto's is een selectie gemaakt. Andere foto's vindt u op onze website www.vg-anwb.nl

Excursie Friesland

Van raderboot tot naborrel

Ruim op tijd kwam de touringcar aanrijden bij de aanlegsteiger van de raderboot Frisian Queen te Akkrum. Vanwege de vakantietijd waren er geen files en was de busreis uit Den Haag via De

Meern vlot verlopen. Ook voor de deelnemers met de auto en de trein verliep de reis voorspoedig. Op de Frisian Queen werden de 104 deelnemers verwelkomd met koffie en echte Friese koek met slagroom. Dat smaakte wel na een lange reis.

De meeste gasten kozen ervoor om op het gezellig ingerichte bovendek te zitten, vanwaar je een prachtig uitzicht hebt op de omliggende landerijen en de prachtige Friese Meren. We zagen zelfs reeën in het land lopen! Af en toe konden we genieten van een zonnetje op het buitendek. Met een glas frisse witte wijn of een biertje in je hand konden we de banden weer eens aanhalen met veel oud collega's. Rond 12 uur stond er een heerlijk lunchbuffet voor ons klaar met

makreel, haring, rauwe ham en meloen, koud vlees, diverse salades en daarnaast ook nog warme stukjes kip en gehaktballetjes in pindasaus met daarbij nasi. We lieten het ons goed smaken en velen gingen voor een 2e keer nog eens opscheppen.

Via Grou en het Sneeker Meer arriveerden we klokslag 14.00 uur in de stad Sneek. Hier splitste ons gezelschap zich in 4 kleinere groepjes. Voor de 42 deelnemers die naar het Jouster Museum gingen stond de bus al klaar. De rest ging te

voet naar het Kleinzand. Aan deze gracht is zowel het Fries Scheepvaartmuseum gevestigd als ook de brouwerij en winkel

van Weduwe Joustra. Vanaf dit punt startte ook de stadswandeling onder leiding van 2 gidsen van de VVV. De wandeling leidde onder andere langs de kamer boven in de unieke waterpoort. Vroeger was dat een woning voor een heel gezin! Het Scheepvaartmuseum is onlangs uit-

gebreid en gerestaureerd. Niet verwonderlijk dus dat onze deelnemers verzuchtten dat 2 uur in het museum te kort was om alles te kunnen bekijken. Ook in het museum te Joure was heel veel te zien. In de vele authentieke gebouwtjes werden demonstraties gegeven. Zo stond een bakker heerlijke Friese Dumpkes te bakken die we warm uit de

Uit het grote aanbod van foto's is een selectie gemaakt. Andere foto's vindt u op onze website www.vg-anwb.nl

Foto's Friesland

oven konden proeven. Deze koekjes kregen hun naam omdat de bakker met zijn duim een afdruk op de koekjes achterliet voordat ze in de oven gaan. Velen mochten in de oude drukkerij zelf een boekenlegger drukken. In de oorspronkelijke winkel van Douwe Egberts konden we

proeven van ouderwets snoepgoed. Joure staat ook bekend om zijn prachtige Friese staartklokken. In het museum hingen prachtige exemplaren, maar ook vandaag nog kunt u uw eigen klok helemaal naar wens laten vervaardigen.

Gelukkig had niemand bij Weduwe Joustra te diep in de glaasjes Beerenburger gekeken en dus smaakte de borrel in restaurant Goerres in Akkrum ons goed. Grote schalen met heerlijke hapjes gingen rond en ook de traditionele bitterbal ontbrak niet op deze gezellige naborrel. Dat het buiten inmiddels was gaan regenen deerde ons niet. Vrijwel alle deelnemers kozen ervoor om gebruik te maken van de dagschotel met zalm of varkenshaas voordat men weer de thuisreis ging aanvaarden.
Waar we het komende jaar naar toe gaan, is nog niet bekend. Daarover zullen we u tijdig informeren via De Buitenband en de website www.vg-anwb.nl.

Annette Notenboom

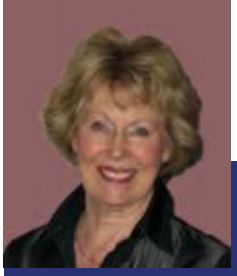

Pensioenpraat

Notitie Jaarverslag 2010

In juni vond de gebruikelijke vergadering van bestuur en deelnemersraad van het Pensioenfonds van de ANWB plaats waarin de jaarstukken zijn besproken. Hieronder volgt een korte weergave van het Jaarverslag 2010. Het is de moeite waard in het Jaarverslag 2010 het volledige verslag van het bestuur over 2010, waarin alle belangrijke onderwerpen die speelden in het Pensioenfonds worden belicht, te lezen. Dit verslag, dat voorafgaat aan de jaarrekening, is dit jaar zeer leesbaar. Er stond ook een ander belangrijk onderwerp op de agenda: de nieuwe ALM.

Resultaten

Per 31-12-2010 bedroeg de dekkingsgraad 99,7%. Hierin is een toename van de verplichtingen met 3,8% als gevolg van de nieuwe overlevingstafels van het Actuarieel Genootschap verwerkt. Ook in 2009 moest de dekkingsgraad naar beneden worden bijgesteld omdat gepensioneerden steeds ouder worden. Eind juni 2011 was de dekkingsgraad 104,5%, dankzij een iets gestegen rente. Eind juli is de dekkingsgraad helaas gedaald tot 99,5% ten gevolge van daling van de rente. Aangezien de beleggingen in augustus gekelderd zijn, valt een verdere daling te verwachten. Over eventuele maatregelen is nog niets bekend.
In 2010 werd een beleggingsrendement van 7,7% gehaald. Dat is 1,9% boven de benchmark en dus een mooi resultaat. Het Pensioenfonds heeft ook verdiend op de afdekking van de rente. Dat leidde tot een extra rendement van 3,2%. Hoewel dus een totaal rendement van 10,9% werd behaald, is het eigen vermogen van het fonds negatief met ongeveer 2,5 mln. D.w.z. dat de verplichtingen groter zijn dan het vermogen.

Berekening premie

In 2009 heeft het Pensioenfonds zoals ik vorig jaar berichtte op de premie een te lage opslag voor de aangroei van het vermogen toegepast: 5% in plaats van 22,3%. Dat kwam neer op een bedrag van bijna 7,5 mln dat de ANWB minder betaalde dan volgens de wet was vereist. De Deelnemersraad heeft het bestuur verzocht er bij de ANWB op aan te dringen het ontbrekende bedrag alsnog te betalen. Dit is helaas niet gebeurd. DNB heeft dit goedgekeurd omdat in 2009 onder bepaalde omstandigheden afwijking van de wet werd toegestaan, het herstelplan hierop is gebaseerd en tot nu toe het herstel boven de verwachting van het herstelplan verloopt. In 2010 is wel de juiste toeslag betaald.

Pension Fund Governance

DNB heeft in het kader van het project Fund Governance Gedrag en Cultuur een onderzoek ingesteld naar het handelen van het bestuur van ons fonds. DNB gaf te kennen positief te

zijn over kwaliteit en statuur van het bestuur, maar had wel bezwaren tegen de vele dubbelfuncties van ANWB-functionarissen in hoofddirectie, bestuur, de Beleggingsadviescommissie (BAC) en de stichtingen Bewaar en Beheer. Dit wekt de schijn van belangenverstrengeling, aldus DNB. Dit probleem is opgelost doordat inmiddels de heer drs. F.J. van Bruggen voorzitter is van het Pensioenfonds in plaats van de heer mr. G.H.N.L. van Woerkom. De heer drs. R.J.X. Wanders is als voorzitter van de BAC vervangen door een onafhankelijke voorzitter prof. dr. J. Koelewijn. Bovendien zal een aantal functionarissen ontslagbescherming krijgen gelijk aan OR-leden opdat zij onafhankelijk kunnen functioneren.
DNB had ook vragen over de beleggingstructuur als zodanig. Er zal daarom een onderzoek worden uitgevoerd door een onafhankelijk bureau onder meer naar het functioneren van de externe vermogensbeheerder.

Oordeel Verantwoordingsorgaan over 2009 en 2010
In het Jaarverslag is niet alleen het oordeel van het Verantwoordingsorgaan over het handelen van het bestuur in het jaar 2009, maar ook in het jaar 2010 opgenomen. Er is dus een inhaalslag gemaakt. Het VO vond het onbevredigend dat haar oordeel pas ruim een jaar na afloop van een jaar tot stand kwam en dan pas een half jaar later in het Jaarverslag werd gepubliceerd. Het advies komt dan als 'mosterd na de maaltijd'. In overleg met het bestuur zal dus voortaan het oordeel van het VO over het afgelopen jaar worden opgenomen in het Jaarverslag over datzelfde jaar. Om dit uitvoerbaar te maken, zullen er al eerder in het jaar gesprekken met het bestuur plaatsvinden over de gang van zaken in het fonds.

Het VO had over het bestuur in het jaar 2009 opmerkingen over de onderwerpen transparantie, slagvaardigheid en evenwichtigheid.
Transparantie is een eis die vastligt in de principes van goed pensioenfondsbestuur en houdt in dat alle bestuursbesluiten en handelingen moeten blijken uit de bestuursstukken. Het VO heeft het bestuur geadviseerd niet alleen alle bestuursbesluiten schriftelijk vast te leggen in verslagen of anderszins, maar ook de overwegingen die tot het genomen besluit hebben geleid en de belangen- en risicoafwegingen die daarbij zijn gemaakt. Het VO miste in de verslagen ook de vastlegging van beraadslagingen over onderwerpen die (nog) niet tot een besluit hebben geleid, zoals bijvoorbeeld het afdekken van het inflatierisico.

Het baart het VO zorgen dat de besluitvorming soms zeer traag verloopt. Voorbeelden zijn de te late totstandkoming van de nieuwe ALM (een jaar te laat); het besluitvormingsproces ten aanzien van de afdekking van het rente- en inflatierisico (het besluit over eventuele afdekking van het inflatierisico laat nog steeds op zich wachten) en de evaluatie van de slechte beleggingsresultaten in 2009 (pas eind 2010 uitgevoerd).

Voorts wijst het VO er op dat de belangen van alle betrokkenen bij het Pensioenfonds niet op evenwichtige wijze worden behartigd, hetgeen in strijd is met de wet. Dit is met name het geval omdat de deelnemers geen bijdrage leveren aan het herstelplan terwijl de gepensioneerden geen indexering zullen ontvangen.

De meeste kritiekpunten die golden in 2009 waren in 2010 nog steeds van kracht. Inmiddels is er echter heel veel in beweging gezet en zet het bestuur alle zeilen bij om te komen tot een slagvaardiger en deskundiger bestuurlijk handelen. Het VO heeft haar vertrouwen uitgesproken dat de verdere professionalisering van het bestuur wordt voortgezet en gaat ervan uit dat dit alles met de nodige voortvarendheid zal worden uitgevoerd. Lees de volledige adviezen in het Jaarverslag.

ALM-studie 2010
Begin januari kwam een nieuwe ALM-studie tot stand. De ALM, voluit asset liability management, is een statistische methode om op basis van bepaalde veronderstellingen het verloop van de toekomstige verhouding tussen bezittingen en schulden van een pensioenfonds te voorspellen. De ALM bevat ondermeer premieanalyses, risicoanalyses en een analyse van het beleggingsbeleid. Op basis van deze analyses kan het bestuur haar beleid herijken.
De conclusies van deze ALM-studie stemmen niet vrolijk. Zoals al eerder was vastgesteld is de huidige doorsneepremie die de ANWB is overeengekomen met de vakbonden niet kostendekkend. De doorsneepremie zou pas voldoende zijn bij een rente van 4,75%. Of en zo ja wanneer een dergelijke rente weer gaat gelden, is geheel onzeker. Dit valt niet op korte termijn te verwachten. Zolang het pensioenfonds een dekkings- of reservetekort heeft, is de werkgever op grond van de huidige wetgeving verplicht de kostendekkende premie te betalen. Het Pensioenfonds heeft dus voorlopig geen nadeel van de te lage vaststelling van de premie. Indien op het moment dat het vereiste vermogen wordt bereikt wel de doorsneepremie wordt betaald, stagneert de groei van het vermogen.

Naar verwachting ontwikkelt de dekkingsgraad zich in 15 jaar naar circa 126%. Dat is echter lang niet zeker. Er is een kans van ongeveer 25% op (opnieuw) onderdekking en 50% kans op reservetekort. Aangezien op grond van de huidige regeling pas indexatie plaatsvindt bij een dekkingsgraad van 130%, is de kans op een volledige indexatie vrijwel afwezig. Er wordt over een periode van 15 jaar een gemiddelde indexatie verwacht van 31% met 50% kans dat dit slechts 28% is. Dit betekent dus een zeer groot koopkrachtverlies voor de gepensioneerden.

Uiteraard stelde de Deelnemersraad de vraag wat het bestuur hieraan denkt te doen. Helaas voorlopig nog niet veel. Er wordt in een werkgroep met vertegenwoordigers van de ANWB en de vakbonden wel gepraat over een aanpassing van de pensioenregeling, maar dat heeft niet geleid tot nieuwe afspraken in de CAO die loopt van april 2011 tot april 2012. De vakbonden nemen een afwachtende houding aan in verband met het pensioenakkoord dat nog steeds met veel onzekerheden gepaard gaat. Het bestuur heeft wel besloten iets riskanter te gaan beleggen, d.w.z. meer in aandelen. Het bestuur hoopt op die manier het herstel van het vermogen te versnellen, maar weet dat dit ook meer risico oplevert. Voorlopig vormt de ANWB het vangnet indien er grote verliezen worden geleden. Voorts heeft de ANWB besloten begin 2012 een nieuwe ALM-studie te laten uitvoeren.
De uitgangspunten waarop een dergelijke studie worden gebaseerd veranderen zo snel dat de huidige studie, mede gezien de onzekerheid rond het pensioenakkoord, onvoldoende basis vormt voor een herijking van het beleid.

De volgende keer zal ik nader ingaan op de vraag wat het Pensioenakkoord, waarvan dan wel bekend zal zijn of dit zal doorgaan, voor de werkenden en gepensioneerden kan betekenen.

Marlène Philippus

Puzzelpagina

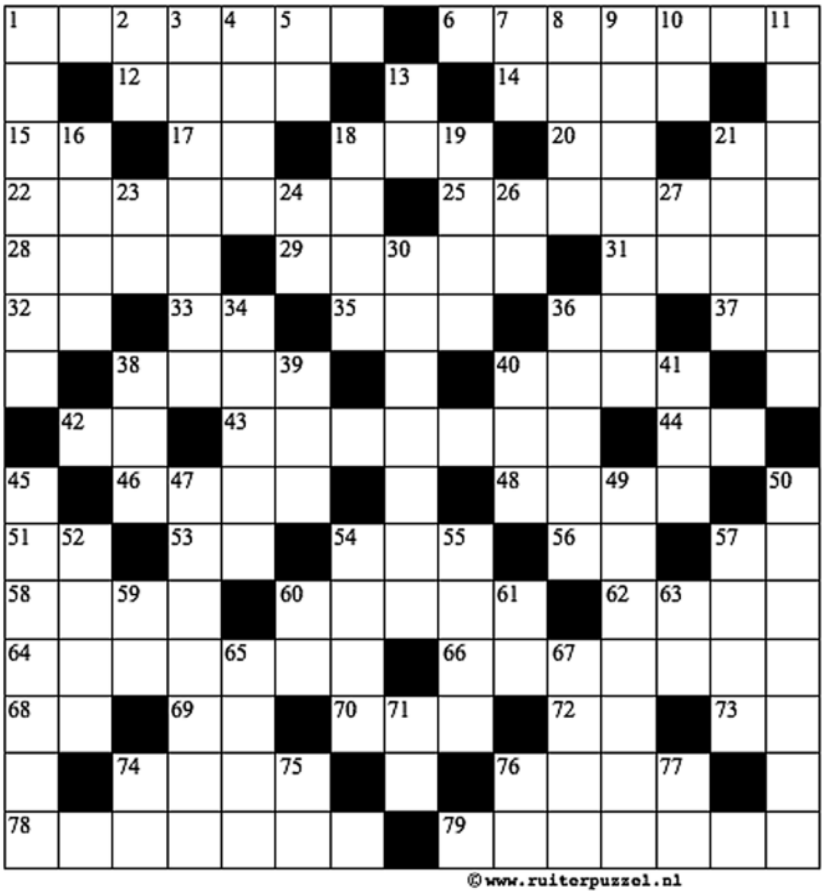

©www.ruitorpuzzel.nl

15	49	9	46	18	45	3	70	66	41	42	79	61	13

De oplossing van de kruiswoordpuzzel uit het zomernummer 2011 luidt:

Vakantiehuis

Wij hebben 43 inzendingen (4 post en 39 e-mail) met de goede oplossing ontvangen.
De trekking door onze 'huisnotaris' heeft plaatsgevonden op 12 augustus j.l.
De winnaar is geworden:
C.A. van den Berg (Kees), uit Voorburg. Van harte gefeliciteerd!
De felicitatiebrief en de prijs, een VVV-Irischeque ter waarde van € 25,- zijn inmiddels naar de winnaar verstuurd.

Horizontaal

1 Binnenhalen van gewassen **6** kruid **12** wijfjesaap **14** snavel **15** huis (afk.) **17** radon (symbool) **18** zeepwater **20** chip (afk.) **21** trekdier **22** eetlust **25** onaangename **28** aardig **29** soort sprong **31** bloedvat **32** maanstand (afk.) **33** erbium (symbool) **35** onderricht **36** zijne majesteit (afk.) **37** naamloze vennootschap (afk.) **38** moeilijkheden **40** eer **42** familielid **43** gebieden **44** pers vnw. **46** klein roofdier **48** neder **51** operatiekamer (afk.) **53** oosterlengte (afk.) **54** boom 56 onze rekening (Lat. afk.) **57** aan het eind (Lat. afk.) **58** vereniging **60** ontvangen **62** deel van de voet **64** heilige rook **66** verstandhouding **68** muziekterm (afk.) **69** elektronvolt (symbool) **70** insect **72** oude lengtemaat **73** de oudere (afk.) **74** vlug **76** brokkelig **78** wiel met puntige insnijdingen **79** vaccineren.

Verticaal

1 Inzamelen **2** geankerd (afk.) **3** praten **4** kleurnuance **5** voegwoord **7** spil **8** verbond **9** bezwaar **10** aldaar (Lat. afk.) **11** noodvoorraad **13** fiat **16** vet vlees **18** dierenverblijf **19** klap **21** zintuigen **23** plutonium (symbool) **24** koude lekkernij **26** boksterm **27** idem (afk.) **30** verschaffen **34** weerspannig persoon **36** familieleden **38** graanafval **39** Europeaan **40** kippenhok **41** monseigneur (afk.) **45** mat van touw **47** aandoenlijk **49** rang van opstelling **50** ontwennen **52** grendel **54** schrijfvloeistof **55** vrucht **57** het een of ander ding **59** hij **60** in oprichting (afk.) **61** de onbekende (afk.) **63** voorzetsel **65** voorbij **67** kwetsbare **71** mond (Lat. afk.) **74** tin (symbool) **75** muziknoot **76** balen (afk.) **77** stuks (afk.)

De oplossing van deze puzzel inzenden voor 29 september 2011 naar:
Rolf van der Loo
Koninginnelaan 49, 2281 HB Rijswijk
of per e-mail naar: *ledensecretariaat@vg-anwb.nl*